

ЛІТЕРАТУРА

1. Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективи розвитку. Інформаційно-аналітичний збірник (випуск 6) / За ред. П.Т.Саблука та ін. – К.: ІАЕ УААН, 2003. – 764 с.
2. Время не ждет // АПК: экономика, управление. – 1993. – № 1. – С. 8 – 21.
3. Дозорова Т.А., Погодина Е.А., Тарасов Е.А. Ценовая политика государства в сельском хозяйстве // Сб. трудов. Власть, бизнес и крестьянство: механизмы эффективного взаимодействия. – М.: Энциклопедия российских деревень, 2002. – С. 37-38.
4. Кучуков Р. Ценообразование в АПК стран с развитой рыночной экономикой // АПК: экономика, управление. – 1997. – № 7. – С. 50 – 56.

УДК 657

ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

*Т.А.Бурова, кандидат економічних наук, доцент
Національний університет кораблебудування
ім. адмірала Макарова, м.Миколаїв*

Забезпечення економічного розвитку України, подолання відставання від розвинутих країн в інформаційному просторі вимагають висвітлення окремих питань удосконалення організації облікової системи. При цьому реформування фіскальної системи країни зумовило необхідність розподілу єдиної системи бухгалтерського обліку на окремі підсистеми: фінансову, управлінську та податкову.

Аналіз досліджень і публікацій, нормативних документів показує, що окремі положення податкового обліку недостатньо обґрунтовані, до того ж деякі вчені заперечують ведення податкового обліку. У результаті чого впровадження податкового обліку на конкретних підприємствах та організаціях суттєво ускладнюється. Однак, практика організації облікової інформації, звітності диктує необхідність ведення обліку валових доходів (В.д.), валових витрат (В.в.), розробки схеми документообігу податкового обліку.

Метою написання статті є розробка пропозицій по удосконаленню окремих етапів податкового обліку і введення його в прак-

тику організації господарської діяльності підприємств. З 01.07.1997 р. податковий облік на підприємствах України є домінуючим, тому що несе інформацію про складання податкової звітності, нарахування та сплати податків. При цьому податковим інспекціям надано право застосувати штрафні санкції щодо посадових осіб підприємств різних форм власності за несвоєчасне складання звітності, сплату податків. Однак, у жодному нормативному документі не зазначено принципи ведення податкового обліку валових доходів, валових витрат, амортизації основних засобів на конкретному підприємстві.

Нами випробувано і впроваджено схему документообігу податкового обліку на багатьох підприємствах м. Миколаєва: типовий первинний документ – журнали, допоміжні відомості (окрема графа обліку Вд і Вв) – бухгалтерська довідка (для середніх і великих підприємств) – книга обліку Вд і Вв (щомісячна в розрізі складу доходів і витрат і наростаючим підсумком з початку року) – Декларація про прибуток підприємства.

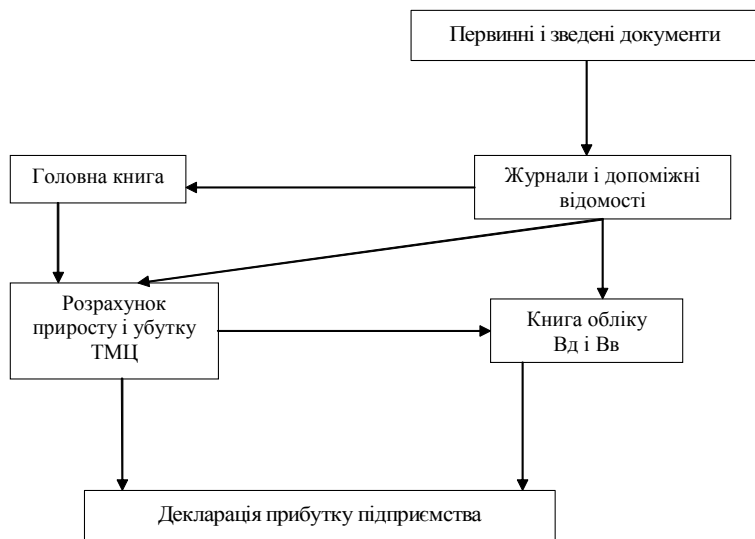

Рис.1. Рекомендована схема податкового обліку валових доходів і витрат на підприємстві

Така схема обліку дозволяє здійснювати контроль за рівнем цих доходів і витрат, їх аналізом і своєчасне складання податкової звітності. Податковий облік Вд і Вв на підприємствах доцільно вести в звичайних журналах або в спеціальних відомостях.

Для відображення Вд і Вв у журналах (відомостях) рекомендується відкрити додаткову графу, де щомісячно в розрізі аналітичних рахунків підраховувати підсумки доходів та витрат, що виникають по операціях продажу і придбань товарів, робіт, послуг. В економічній літературі описано різні методи заповнення книги обліку Вд і Вв. На наш погляд, заслуговує на увагу побудова книги в розрізі місяців кварталу, елементів доходів і витрат наростаючим підсумком з початку року. Така схема книги дозволить сконцентрувати всю облікову інформацію за рік в одному обліковому реєстрі і спростить заповнення податкової звітності ("Декларації про прибуток").

Аналіз даних податкової звітності показав, що найбільша кількість помилок має місце при визначенні приросту (убутку) балансової вартості придбання товарно-матеріальних цінностей згідно з п.5.9 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств". При цьому порівнюються залишки запасів на початок та кінець року. Приріст відображають у валово-дохідному рядку 01.2 декларації, а убуток — у валово-витратному рядку 04.2. і незалежно від результату розрахунку приросту (убутку) за попередній звітний період декларації можна заповнити тільки один з названих рядків.

З прийняттям Закону України "Про внесення змін у Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 24.12.2002 р. №349 (далі — Закон №349) суттєво змінено порядок коригування балансової вартості товарів, сировини, матеріалів, що комплектують, виробів, напівфабрикатів, малоцінних предметів (далі — запасів) на складах, у незавершеному виробництві, залишках готової продукції, витрати на придбання і поліпшення (перетворення, збереження), які включаються до складу валових витрат.

Відсутність послідовних логічних принципів при застосуванні п.5.9 Закону України призвела до того, що значно ускладнилося

ведення податкового обліку валових доходів, витрат практикуючим бухгалтерам та аудиторам.

Особливо це стосується застосування в податковому обліку тільки двох методів оцінки запасів ідентифікованої собівартості і ФІФО згідно з П(С)БО 9 “Запаси” матеріали, що відпускаються для виконання спеціальних замовлень, проектів, а також які не замінюють один одного, оцінюються за ідентифікованою собівартістю. Таким чином, коло видів запасів при цьому методі невелике, основна маса запасів повинна оцінюватися за методом ФІФО, що через свою складність важко впроваджується в обліковій практиці, особливо на підприємствах при ручній обробці даних. Нами апробовано “зворотний” метод ФІФО на підприємствах м. Миколаєва, що дозволив значно спростити складність оцінки ТМЦ на кінець календарного кварталу. Суть його полягає в тому, що оцінка вибуття ТМЦ здійснюється протягом кварталу більш простим в застосуванні і широко використовуваним в практиці ведення бухгалтерського обліку методом середньозваженої собівартості, а наприкінці кварталу кількість запасів, що залишилася (сальдо), переоцінюється за ціною останнього їх надходження. Різниця залишку запасів між середньозваженою собівартістю і методом ФІФО списується по каналах використання товарів, — матеріалів. Розглянемо приклад оцінки вибуття палива в ВАТ “Транссервіс” за 4 квартал 2003 року (див.табл.1).

За даними таблиці видно, що залишок бензину А-76 на кінець року при оцінці за середньозваженою собівартістю склав 17600грн., а за методом ФІФО — 16259 грн. При використанні правила методу ФІФО — вартість першого надходження запасів диктує вартість перших витрат запасів. Проведемо розрахунок залишку бензину А-76 “зворотним” методом, який склав також 16259 грн. ($1,33 \times 300 + 1,30 \times 12200$). Різниця — 1341 грн. (17600-16259), яку необхідно списати по Д-т 23 і К-т 203. Запропонована методика оцінки вибуття запасів дозволить спростити ведення податкового обліку руху товарно-матеріальних цінностей.

Реалізація розроблених пропозицій з удосконалення податкового обліку дозволить прискорити процес обробки інформаційних потоків, посилити контрольно-аналітичні функції бухгалтерського обліку.

Таблиця 1

**Оцінка руху бензину А-76 за середньозваженою собівартістю
за 4 квартал 2003 року**

	Кількість	Собівартість одиниці, грн.	Вартість, грн.	
			середньо-зважена	метод ФІФО
Залишок на 1.10.2003р.	1800	1,4	2520	2520
Надійшло:				
20.10.2003р.	12300	1,45	17835	17835
25.10.2003р.	13500	1,4	20250	20250
15.11.2003р.	15300	1,33	20349	20349
20.12.2003р.	12200	1,3	15860	15860
Разом надійшло	53300	-	74294	74294
Списано на роботу автотранспорту	42600	1,39	59214	
	в т.ч.			
	1800	1,4	$\left(\frac{2520 + 74294}{1800 + 53300} \right)$	2520
	12300	1,45		17835
	13500	1,5		20250
	15000	1,33		19950
Залишок на 1.01.2004р.	12500		17600	16259

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" у редакції від 22.05.97р. №283/97-ВР.
2. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 24.12.02р. №349-IV.
3. Лист ДПАУ "Про податковий облік приросту (убутку) балансової вартості товарів" від 22.07.03р. № 11408/7/15-1117.